

MAART 2012 #5

KOMPAS

NIEUWSBRIEF OVER EEN INTEGRAAL
BESTUURLIJK INTERVENTIEPROJECT

In deze editie onder meer:

- Nationale intentieverklaring huisvesting EU-arbeidsmigranten: partijen moeten lokaal aan de bak
- Kompas en social media
- Tussenstand controles Kompas: ruim driekwart locaties in overtreding

Voorwoord

Een mijlpaal. Zo mag ik de nationale intentieverklaring rond huisvesting van EU-arbeidsmigranten wel noemen. 28 maart dit jaar zet ik namens de zeven, aan Kompas deelnemende, West-Friese gemeenten mijn handtekening onder deze verklaring. Het is daarmee een belangrijke stap op weg naar adequate huisvesting voor arbeidsmigranten. Met de ondertekening van de intentieverklaring conformeren betrokken partijen als uitzendorganisaties, werkgeversorganisaties, de landelijke vereniging voor woningcorporaties, VNG en vakbonden zich tot actieve samenwerking met elkaar tot het realiseren van alternatieve huisvestingvormen. Samen gaan we voor een effectieve aanpak, waarbij we elkaar ook op zaken kunnen aanspreken. Ik ben er blij mee. Het is belangrijk dat arbeidsmigranten dicht bij hun werkplek kunnen wonen. En dat hun huisvesting niet specifiek een lokaal probleem wordt, waarbij migranten in de ene plaats werken en massaal elders wonen. Dit waterbedeffect neemt straks met de - uitwerking van - intentieverklaring - af.

Frank Streng, voorzitter Stuurgroep Kompas en burgemeester van gemeente Medemblik

**“ Wij informeren
arbeidsmigranten
‘aan de voorkant’
ook over hun
rechten en
plichten”**

Ook op ander terrein zie ik dat we met Kompas steeds meer aansluiten bij landelijke ontwikkelingen of daar zelf als voorbeeld voor dienen. Neem de pilot van het ministerie van BZK met Stuurgroep Experimenten Volkshuisvesting (SEV). Om partijen aan te zetten tot het realiseren van meer huisvesting voor EU-arbeidsmigranten wil BZK in samenwerking met gemeenten, corporaties, werkgevers en de SEV een aantal pilots realiseren. Deze zijn gericht op het vergroten van het aanbod van tijdelijke huisvesting voor EU-arbeidsmigranten. Vanuit de projectgroep Voorzieningen wordt een pilotvoorstel ingediend bij BZK. Kompas, met de vernieuwende aanpak rond integrale handhaving, past daar naadloos binnen. Het sluit ook mooi aan bij de nationale intentie verklaring. Het een kan eigenlijk niet zonder de ander. Datzelfde geldt ook voor de partners binnen Kompas. We hebben elkaar nodig. Zoals de Belastingdienst, ook een tandje binnen de raderen van ons project. In deze nieuwsbrief een interview met John Hommes van de Belastingdienst. Andere partijen komen ook terug in deze nieuwsbrief.

Net als de aandacht voor onze ‘core business’, de controles van ons interventieteam naar huisvestingslocaties van arbeidsmigranten. Ik vind dat ontzettend belangrijk. Vergeet niet dat we het daar voor doen. We kijken niet alleen of de huisvesting past binnen wet- en regelgeving, maar informeren arbeidsmigranten ‘aan de voorkant’ ook over hun rechten en plichten rond wonen, werken, inkomen en integratie. Zij hebben recht op een humane huisvesting, volwaardig salaris en correcte behandeling.

Nationale intentieverklaring huisvesting EU-arbeidsmigranten: Partijen moeten lokaal aan de bak

28 maart dit jaar zet Frank Streng, bestuurlijk trekker van Kompas, in Den Haag zijn handtekening onder de nationale intentieverklaring met partijen betrokken bij de (tijdelijke) huisvesting van de EU-arbeidsmigranten. Deze verklaring wordt gesloten tussen de minister van BZK en diverse koepels, van onder meer werkgeversorganisaties, woningcorporaties en gemeenten. Het betekent vooral dat partijen lokaal en regionaal aan de slag gaan met het maken van concrete afspraken voor het realiseren van tijdelijke huisvesting om de spanning tussen de vraag en aanbod weg te nemen, waarbij de gemeenten de regie gaan pakken op dit proces. Vanuit de huidige huisvestingsituatie zullen stappen gemaakt moeten worden naar de gewenste huisvesting volgens de vastgestelde (wettelijke) normen.

Naast het traject van de nationale Intentieverklaring gaat BZK in samenwerking met gemeenten, corporaties, werkgevers en de SEV een aantal pilots realiseren. Deze zijn gericht op het vergroten van het aanbod van tijdelijke huisvesting voor EU-arbeidsmigranten. Voor het opzetten van deze pilots zal aangesloten worden bij de manier van werken van de SEV. De SEV werkt met experimenten om nieuwe concepten in de praktijk te beproeven en bij gebleken succes de uitrol te stimuleren. Dit doet zij in samenwerking met de betreffende gemeente, woningcorporatie of provincie. Een pilotvoorstel vanuit de projectgroep Voorzieningen is inmiddels ingediend bij BZK/SEV. Op grond van de regionale aspecten hoopt Kompas aangewezen te worden als pilotgebied.

Resultaat werkconferentie huisvesting arbeidsmigranten: Ambitie om Kompas uit te rollen over heel Noord-Holland Noord

Kompas uitrollen over heel Noord-Holland Noord. Dat is de belangrijkste uitkomst van de werkconferentie over huisvesting arbeidsmigranten, die donderdag 3 november 2011 in het gemeentehuis van Medemblik werd gehouden. De intentie om vanuit een soortgelijk bestuurlijk interventietraject te gaan werken is duidelijk aangegeven door de aanwezige bestuurders van de gemeenten in heel Noord-Holland Noord. Daar bleef het niet bij. Afsproken is ook dat er dit voorjaar sprake zou moeten zijn van een vastgesteld beleid met zicht op voldoende huisvesting voor de grote groep arbeidsmigranten in Noord-Holland Noord. Een mooie klus voor Sjon Wagenaar, trekker van de projectgroep Voorzieningen binnen Kompas. 'Sjon, je moet flink aan de slag,' klonk het lachend tijdens de conferentie die in een goede sfeer verliep. Met soms stevige discussies, maar ook met veel consensus. 'Kwestie van een paar tandjes erbij en het is voor elkaar,' reageerde Wagenaar.

Tijdens de werkconferentie ontmoetten burgemeesters, wethouders, sectorhoofden van 24 gemeenten elkaar. Net als bestuurders en strategisch leidinggevendenden binnen bijvoorbeeld politie, Belastingdienst, arbeidsinspectie en woningbouwcorporaties. Gastheer was Frank Streng, burgemeester van gemeente Medemblik en bestuurlijk trekker van project Kompas. Hij benadrukte dat arbeidsmigranten onmisbaar zijn voor de economie. 'We moeten daar goed mee omgaan en de problemen rond onder meer huisvesting aanpakken.

Zestig man in een loods, dat kan niet meer. We pakken deze misstanden hard aan en zien vooruitgang. We moeten de successen voortzetten.' Het elkaar vinden in een gemeenschappelijk doel, is daarbij een belangrijke voorwaarde, stelde Streng. 'We moeten gaan voor goede werk- en woongelegenheden voor arbeidsmigranten. Overigens hoort het goed informeren van arbeidsmigranten over hun wel en wee daar ook bij.'

Voor meer zicht op aantal arbeidsmigranten binnen gemeente:

Workshop 'Registratie op maat'

Hoe krijg je goed zicht op het aantal arbeidsmigranten dat in een gemeente verblijft/woont? En waar zitten ze? Het zijn cruciale vragen voor een gemeente. Daarom is registratie in de Gemeentelijke Basis Administratie (GBA) zo belangrijk. In het Westland (traditioneel een gebied met veel arbeidsmigranten) zijn ze daar ver mee. Deze gemeente ziet erop toe dat EU-arbeidsmigranten zich inschrijven in de GBA. Vanuit samenwerkingsafspraken met werkgevers heeft dit al geleid tot de registratie van meer dan 2.500 arbeidsmigranten in de GBA. Dit leidt niet alleen tot beter zicht op deze groep werknemers, maar zorgt er ook voor dat zij gemeentelijke belastingen gaan betalen. De aanpak in het Westland is een succes.

Kompas neemt deze aanpak graag over. Met de gemeente Westland en VNG zijn afspraken gemaakt om de workshop 'Registratie op maat' te organiseren voor de Noord-Hollandse gemeenten (Kompasgebied en overige geïnteresseerde gemeenten). De workshop is op woensdag 21 maart in het gemeentehuis van Medemblik. Deze sessie is bedoeld voor gemeentemedewerkers, die zich bezig houden met Handhaving en GBA-registratie. 'We leren graag van de ervaringen in het Westland. Op die manier hopen we, net als hen, meer zicht te krijgen op het aantal arbeidsmigranten,' zegt Frank Streng. Ter illustratie: uit de controles van het interventieteam Kompas binnen verblijfslocaties van arbeidsmigranten blijkt dat tot nu ruim vijfhonderd arbeidsmigranten zijn aangetroffen, die langer dan vier maanden in Nederland zijn. Daarvan zijn er slechts 35 geregistreerd in de GBA. En dat is opmerkelijk weinig.

Meer informatie

Meer weten? Neem dan contact op met André Dekker, projectleider/adviseur van RCF Kenniscentrum Handhaving, 06 – 5359 7792 of andre.dekker@dwj.amsterdam.nl

zie ook www.westland.nl.

Nieuwe website over arbeidsmigranten

www.flexwonenarbeidsmigranten.nl. Zo heet de spiksplinternieuwe website van het Expertisecentrum Flexwonen voor Arbeidsmigranten (EFA). Op deze site is veel informatie te vinden over onder meer de huisvestingssituatie van arbeidsmigranten. Ook Kompas is goed vertegenwoordigd. Bijvoorbeeld via diverse nieuwsbrieven. EFA maakt deel uit van het programma Flexwonen voor arbeidsmigranten. Het is een uitvloeisel van de nationale intentieverklaring (elders in deze nieuwsbrief meer daarover).

Kompas is een fantastisch samenwerkingsverband: Een voorbeeld dat samenwerking loont

‘Een fantastisch samenwerkingsverband met gemeenten en een voorbeeld dat samenwerking loont, nu alle relevante partners samen hun schouders eronder zetten.’ Hommes steekt zijn enthousiasme voor Kompas, waar hij deel uitmaakt van de stuurgroep, niet onder stoelen of banken. Hommes is sinds enkele maanden teamleider Externe Samenwerking Belastingdienst Holland Noord en merkt dat Kompas de zaken goed oppakt. ‘De focus ligt op een goede registratie van feiten, waaronder registratie in de GBA en het bereiken van een adequate huisvesting en werkomstandigheden volgens de geldende voorschriften.’

Zijn team onderhoudt contacten met externe overheidspartners. Voornamelijk rond de Beverwijkse Bazaar en projecten in het kader van het Regionale Informatie en Expertise Centrum (RIEC), een platform van samenwerkende overheidspartners bij de handhaving van de verschillende wetten. De Belastingdienst is als landelijke partner nauw betrokken bij Kompas. Er wordt onder meer gekeken naar juiste, volledige en tijdige verantwoording van inkomsten en uitgaven, waaronder de rechtmatigheid van hypotheekrenteaftrek. Vanuit het Landelijk Coördinatiecentrum Auto (LCA) van de Belastingdienst wordt gelet op de juiste toepassing van de regelgeving van auto's met een buitenlands kenteken. Dit gebeurt door dienstverlening (informatie geven over de regels) en het controleren van een juiste toepassing van die regels.

De Belastingdienst draait sinds september 2010 mee bij de controles van het interventieteam Kompas. De Belastingdienst screent, voorafgaand aan de controle, alle controlewaardige adressen op aftrek hypotheekrente en toeslagen. Een belastingmedewerker concentreert zich op de aangetroffen auto's met buitenlands kenteken. Vervolgens wordt de buitenlandse inwoner geïnformeerd over wat hij/zij kan gaan doen. Dan kan het bijvoorbeeld gaan om de auto in Nederland te registreren en daarmee ook wegenbelasting te betalen. Er is in sommige gevallen vrijstelling mogelijk voor de verschuldigde BPM. ‘We vragen aan inwoners of ze een auto op naam hebben en onze’ de automan’ van de Belastingdienst voert dan een gesprek met deze persoon,’ zo stelde Ruud Tijm, landelijk projectleider Auto van de Belastingdienst, in een eerdere nieuwsbrief van Kompas.

Kompas en social media

Kompas is volop in beweging. De aandacht voor de aanpak van het model Kompas groeit, net als de belangstelling vanuit politiek Den Haag en media. Afspraken op plaatselijk, regionaal en landelijk elkaar op. Het RCF Kenniscentrum Handhaving NH verzorgt op meerdere plekken presentaties over het model Kompas. Daarbij wordt gewezen op de regionale en integrale samenwerking, bestuurlijke mogelijkheden en uitdagingen. Hoe blijf je dan op de hoogte van laatste ontwikkelingen? Los van de nieuwsbrieven kan dit bijvoorbeeld via de nieuwsbrieven van Kompas die zo'n drie keer per jaar verschijnen of via diverse websites (www.gemeentenetwerk.nl, www.naleving.net of www.westfriesegemeenten.nl).

LinkedIn biedt vaak ook uitkomst. Met ‘contacten’ kunnen deelnemers informatie uitwisselen. Direct of via ‘groups’. Een daarvan is ‘arbeidsmigranten in Nederland’. Een community

die bij uitstek geschikt voor het voeren van discussies en het uitwisselen van ervaringen. Interactief dus, weet ook André Hörmann. Hij is als webredacteur en communitymanager actief voor de www.naleving.net, een initiatief van het ministerie van SZW en van RCF. Het gaat om besloten platform voor professionals, actief binnen het publieke domein van werk en inkomen. ‘Leden kunnen hier terecht voor het uitwisselen van informatie, ideeën en ervaringen. Dit kan onder meer in communities over uiteenlopende thema's,’ legt Hörmann uit. Eén van deze thema's, ‘Huisvesting arbeidsmigranten’, ontstond vanuit het RCF-project Kompas. Hörmann: ‘hier vinden én delen leden informatie over de verschillende projecten rond dit thema. Zo hoeft niemand het wiel opnieuw uit te vinden. Vanuit de community leggen we ook verbinding met het gemeentenetwerk. Want als we met Naleving.net propageren dat je het wiel niet opnieuw moet uitvinden, moeten we dat zelf zeker niet doen.’

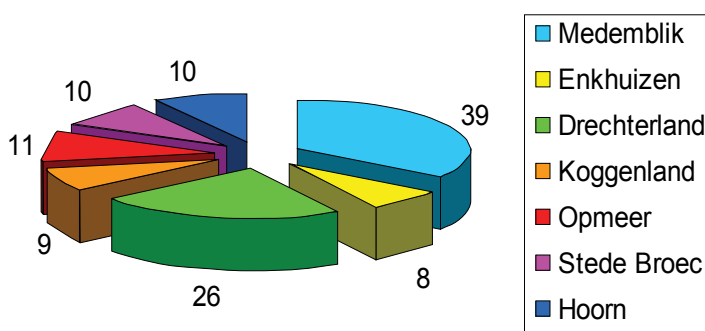
Tussenstand controles Kompas: Ruim driekwart van bezochte locaties in overtreding

Tot nu toe bezocht het interventieteam van Kompas 113 locaties. Bij ruim driekwart daarvan is sprake van overtreding van de regels rond huisvesting arbeidsmigranten. Kortom, handhaven is nog steeds noodzakelijk.

De regelovertreding heeft te maken met naleving van het bestemmingsplan, woning- en huisvestingwetgeving, gebruiksbesluit, GBA en/of voertuigregistratie. Pandeigenaren, verhuurders en ook de arbeidsmigranten worden aangesproken en aangeschreven om het wettelijk verzuim te herstellen. 83 verblijfslocaties voldoen niet aan het geldende voorschrift. De eigenaren en verhuurders zijn, of worden, door de betreffende gemeenten aangeschreven. Twee verblijfslocatie, in Medemblik en Drechterland, werden de volgende dag ontruimd. De gemeentelijke afdelingen pakken de juridische handhaving op en zorgen voor de planning van de hercontroles binnen het project Kompas. De Belastingdienst doet inmiddels onderzoek naar elf pand eigenaren. 96 buitenlandse kentekens zijn voor nader onderzoek en aanschrijving overgedragen aan het Landelijk Coördinatiecentrum auto (LCA) te Doetinchem.

Tot nu toe zijn 676 arbeidsmigranten aangetroffen op de diverse verblijfslocaties en via het uitvraagformulier ondervraagd. Enkele opmerkelijke uitkomsten: ruim negentig procent van de aangetroffen arbeidsmigranten heeft de Poolse nationaliteit. Onder hen 74 vrouwen. 540 arbeidsmigranten verblijven langer dan vier maanden in Nederland. Daarvan zijn slechts 35 geregistreerd in de GBA.

113 gecontroleerde verblijfslocaties

Colofon

Gratis abonneren op de nieuwsbrief kan via bjansen.commadvies@gmail.com. U kunt ook eerdere nieuwsbrieven van Kompas aanvragen. Meer weten over Kompas? Neem dan contact op met projectleider/adviseur RCF Kenniscentrum Handhaving André Dekker, andre.dekker@dw.amsterdam.nl of operationeel projectleider Cindy Nijssen, 06 - 1178 8762 of c.nijssen@hoorn.nl.

Grafische vormgeving
Buro19 B.V.

Wat is Kompas?

Sinds medio 2009 is er in oostelijk West-Friesland sprake van Kompas, een bestuurlijk interventieproject rond huisvesting van arbeidsmigranten. De gemeenten Medemblik, Enkhuizen, Drechterland, Hoorn, Stede Broec, Opmeer en Koggenland trekken samen op met partijen als Belastingdienst, UWV, Arbeidsinspectie, SVB en SIOD. Kompas is een door de Landelijke Stuurgroep Interventieteams (LSI) goedgekeurd project. Hierdoor kan het voor gegevensuitwisseling gebruik maken van samenwerkingsconvenanten die binnen de LSI zijn aangesloten.

Binnen de LSI-structuur werken gemeenten samen met landelijke partner met handhavingtaken gericht op sociale- en fiscale (arbeidsmarkt)regelgeving en overige regelgeving. Het RCF Kenniscentrum Handhaving NH zorgt voor aansturing en begeleiding van Kompas. Meer weten over LSI en RCF? Kijk dan op www.naleving.net.

Interventieteam met controles

September 2010 startte het interventieteam met controles van verblijfslocaties voor arbeidsmigranten, waarvan het vermoeden bestaat dat daar illegaal wordt gehuisvest. Voorop staat dat de huisvesting moet passen binnen de wettelijke kaders. Net als het feit dat arbeidsmigranten recht hebben op humane huisvesting. Naast handhaving op illegale huisvestingsvormen wordt ook gekeken naar zaken als de wettelijke verplichting tot registratie in het GBA, gemeente-belasting, onrechtmatig voeren van een buitenlands kenteken en aspecten van reïntegratie. Naar schatting zijn in oostelijk West-Friesland zo'n tien- tot twaalfduizend arbeidsmigranten actief. Deze werken voor een deel binnen land- en tuinbouw en in distributiecentra. Hun huisvesting is al jarenlang een probleem. Er is regelmatig sprake van misstanden; te veel mensen die in een pand verblijven, dat vaak ook geen bestemming heeft voor deze vorm van wonen.

Aansturing

Een stuurgroep, bestaande uit bestuurders vanuit deelnemende gemeenten en managers van landelijke partijen, zorgt voor aansturing. Voorzitter is burgemeester Frank Streng van gemeente Medemblik. Kompas bestaat verder uit twee projectgroepen: Handhaving en Voorzieningen. Bestuurlijke trekkers hiervan zijn respectievelijk Jan Baas (Enkhuizen) en Sjon Wagenaar (Drechterland). Handhaving richt zich op de controletaak en het ontwikkelen van een zo effectief mogelijk handhavingstraject. Voorzieningen gaat gezamenlijk met werkgevers(organisaties) en woningcorporaties afspraken maken over informatie-uitwisseling en het realiseren van alternatieve huisvestingsmogelijkheden.

Planning

Voorlopig gaan de controles nog even door. Tot en met januari 2013 blijft het interventieteam actief. De planning ziet er als volgt uit:

September 2010 – maart 2011:

Controles huisvestingssituaties interventieteam.

December 2010 – maart 2011:

Eventuele start controles bij bedrijven en uitzendbureaus.

December 2011 - mei 2011:

Eventuele hercontroles huisvestingssituaties.

December 2012:

Afronding en eindrapportage.